

NEVELÉSI ÉS KÖZNEVELÉSI NAPLO

Előfizetési árak			
Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1 50 K.
3 évre	3 K.	3 évre	4 50 K.
6 évre	6 K.	6 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este
8 órakor.
Szerkesztőség és kiadói hivatal:
Szent István-tér 1.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felölös szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Laios.

Katholikus gondolkodás.

A nagynevű német konvertitát, Magnussent megtérése után megkérdezte egy újságíró, hogy mi a véleménye a katolikus vallásról, miután közelebbről ismeri és él benne. Magnussen a következően válaszolt:

A katolikus vallással úgy vagyok, mint az utcai járókelők dómunk gyönyörű ablakfestményeivel. Ha kívülről nézik — szinagyvalék, értelmetlen figurachaos; ha belülről nézik — harmonikus színezés, ilhett, lelkihangulatot inspiráló alakok, mely inspirációt orgonaszó gyanánt kísér a dóm áhitatos hangulata. Így vagyok én a katolikus vallással. Kívülről nézve — szertartások szinagyvaléka, célalannak látszó törvénychaos; belülről nézve — áhitatos Isten-szolgálatot, törtető önénevelés és ideális gondolkodás, melyet a kegyelem indítással, magasbalendítése s lány ringató józérése kísér. A belülről nézés és megtapasztalás tett igazán hívővé.

A világnézetek harcában nem szabad figyelmen kívül hagyni belülről néző Magnussen megállapítását: — áhitatos Isten-szolgálat, törtető önénevelés, ideális gondolkodás a kegyelem magasbalendítéseivel. Minket e lap hasábjain főleg az ideális gondolkodás érdekel.

Van speciális katolikus gondolkodás. Ki ezt önmagában ki nem neveli, félkatholikus. Danner német bencés így határozza meg: „hoch denken, tief denken, weit denken, heiszt katholisch denken“ — magasan, eszményien gondolkodni, mélyen, vagyis komolyan és minden következtetést a végéig levezetve gondolkodni, szélesen, vagyis átfogó, széles beállítással gondolkodni annyit, mint katolikus gondolkodni.

Eszményien gondolkodni: A katolikus előtt szép szent Erzsébet a trónon, de szebb sokkal, mikor szegényeinek szolgál, mert eszményibb. A katolikus, ha elveket állapít meg, keresi és megérzi, mi vezet a magasságok felé s melyek a dekadencia utjai. Ha divatot bírál, nem felejtí ki, vajjon az eszménység emelője e; ha színházról beszél, általa nevelődni és emelkedni csak az eszménység felé akar. Neki több a szűzi arcu ifjú, mint a vágyak gyenge akaratu lovagja, mert a szűzben a magasabb ember él: tudja, miért a bőjt és az akarat többi trenningje.

Komolyan, mélyen gondolkodni: A katolikus ismeri s vizsgálja lelke vágyait; foglalja a gondolattal, honnan,

hova; ha temetést lát, nem a felszínen akad meg, nem nézi a ruhát, koszort, hanem végig vezet a mulandóság gondolatát. A katolikus nem felületes gondolkodású.

Szélesen, átfogó beállítással gondolkodni: Hogy milyen legyen a családi berendezkedés erkölcs, házasságjog, felbonthatatlanság, a katolikusnál ezek megítélésében nem a házastelkek egyedi érdeke — weit denken — a gyermek, társadalom érdeke döntenek.

A katolikus gondolkodás az eszményibb magaslati ember gondolkodása. Nagy átalakulás és világnézeti harc küszöbén szükséges ezt leszögezni.

Háború.

Elűztük az oroszokat.

Az ellenség tegnap Volhnyában és a keletgalíciai harcokban előőrseink ellen fokozott tevékenységet fejtett ki. József Ferdinánd főherceg hadseregénél biztosító vonalnak ellen ismételt és különböző pontokon felderítő osztagokat küldött előre, amelyek néhol egy zászlóalj létszámát is elérték. Különösen a felsőausztriai 14. számú gyalogezred arcvonalain fejlődtek heves előőrsi harcok, amelyek az éjen át tartottak és az ellenség teljes elűzésével végződtek. Egyik elzáncolt hadalánál, amely körül különösen hevesen folyt a harc, mintegy 200 orosz hullát számláltak meg; itt sok orosz foglyot is ejtettünk. Tarnopolót északnyugatra levő előőrseinknél is elkeseredetten folyt a harc a tegnaptól mára virradó éj-jel.

Az oroszok a legutóbbi jelentések egyikében említett előretolt állásukat újra megtámadták, de egy ellentámadással újra elűztük őket.

A besszarbiai határon horvát honvédség egy orosz zászlóalját jól kiépitett előállításból főállásába vetett vissza.

A szerb sereg roncshal.

Albániában 20 000 szerb katonára van, akiket Kortuba akarnak szállítani. Ugyanaz a lap jelenti Athénből, hogy Esszad pasát embeivel együtt szintén Kortuba várják.

A Pesti Hirlap és a Szent István Akadémia.

Keresztény tudósok a keresztény tudomány művelésére *Szent István Akadémia* címen társulatot alakítottak.

Objektív Pál a Pesti Hirlapba cikket írt a Szent István Akadémia ellen és ami epe akadt a bőgyiben, ki is öntötte rája.

Erdekes az okoskodása. Vagy talán mindjárt a nevének kezdjük: Objektív Pál. Siet kijelenteni, hogy ő Objektív, tárgyilagossá, hiszen tudja, hogy úgy se hiszik el neki. De hátha akad balek, aki nem értven a dologhoz, az oroszlanbör alatt nem ismeri meg a csacsit.

Az első sorokból látja az ember, hogy nem objektív bírálókat ír, hanem veszekedni akar.

Ha háború nincs, erőszakkal kell megcsinálni. Ezt mondja ő és egyben kijelenti, a Szent István Akadémiában rendkívüli nagy veszedelem rejlik.

Miért? Hát nincs Debrecenben államinak nevezett egyetemük a reformátusoknak? Patakon, Pápan: s jogakadémiájuk? és számtalan ev. ref. kollégiumuk? Azok is a tudományt tanítják vagy mi a szösz! Nekünk ugyan nincs egyetemünk, mert Pázmány egyeteméből elsikkasztották a katolikus jelleget, azonban a jogot már veszedelemnek jelzik, ha mi merjük hangoztatni.

Vagyis szakasztott olyan ez a mesterség, mint mikor az olaszok azt állítják, hogy ők az Adria szabadságáért keveredtek bele a háboruba. Mit értenek a szabadság alatt? Azt, hogy az Adrián ő legyenek a kizárólagos urak, nekünk, Ausztriának, Magyarországnak, pedig az Adrián kuss. Ez a szabadság! Objektív ur is nagyon jól tudja, hogy az egész világ gyerek kora óta vallási alapon nevelődik, hogy a vallásoknak vannak hiveik és ellenségeik, az egyik szereti, a másik támadja, az egyik neki köszöni a lelke jobb részét, a másik pedig okosabb dolog híján köpködi, gyalázza. Objektív Pál senkinek a jogát nem kifogásolja, aki gyalázza a vallásokat, azonban tüzet és vétőt kiált, mikor valaki keresztény kath. alapon művelődést vallani vagy védeni kíván.

Szörnyű veszedelmet lát abban, ha valaki katolikus szemmel mer látni valamit. Pl. szörnyen érdekli ez a kérdés: „hogyan haszná vákára volt-e abból az országból, hogy Pázmány, a három család kivételével egységesen protestáns XVII. századbeli nemességét visszatérítette a katolikus egyházba s ezzel a már felekezeti egységes magyar főnemességet meg-

osztotta s így erejében gyengítette; nem lett volna-e politikailag is egészségesebb s így ellenállóképesége nem lett volna-e sokkal nagyobb; pedig erre ama nehéz időkben nagy szükség lett volna, ha Pázmány nagy tehetségét nem egyházipolitikai harcokra, hanem a vallási szemnyöböl független magyar politikai érdekek megvédésére szenteli.“

No lám! így gondolkodik egy objektív ember? Pedig talán sokkal érdekesebben lehetne ezt a kérdést Luther Mártonnak vagy Kálvin Jánosnak feladni? *Minek bontották meg a magyarság vagy németiség egységét ők?* Minek idéztek föl olyan vallási gyűlöletet, amely a nemzetek nyugalmát századokra megbontotta? Minek kezdtek? Hiszen Pázmány csak legfeljebb azon az uton járt, amelyet előtte mások törtek, a meggyőződése után ment, csak a vallásabadság elveivel kívánt élni, amikor vitába bocsátkozott azokkal, akiket az új hittanítók őseik hitéből kitérítettek és nem pénzben, nem erőszakkal térítette őket vissza, hanem fölséges vaslogikájával, amelytől úgy félték a prédikátor urak, mint a tüzes istennyilatól.

Kitéríteni szabad volt őket, visszatéríteni nem. Az nem bűn a nemzet ellen. Ez az volna. Objektív Pál legalább így szeretné vele becsapni a világot.

Természetes, hogy Objektív Pál a *katholikus Akadémiát* szembeállítja a *magyar akadémiával*. Ez a régi komisszág. Mintha nekünk kölcsön kellene kérni a magyar érzést másbitől atyánkfiaitól. Legyen nyugodt Objektív Pál, vágyunk mi olyan magyarok, mint ön, meg önök, ha féltéglával verik is a mellüket; megbizonyítottuk mi ezt 1000 esztendő alatt millió-szám, háboruban is, békében is s az ilyen beszédre csak annyit mondunk, hogy egyszerűen komisszág.

Erdekes passzus a következő is: „Irodalomtörténeti tankönyveiben taníthatja, hogy nagy magyar íróink mind római katolikusok voltak, az elűgyedett eretnek-írók közül nem-tudott egy se tul-emelkedni az átlagon; taníthatja, hogy a katolikus vallás a magyarság fennmaradásának biztosító, mig például a „magyar“ vallás, a kálvinista, amely istentiszteletit magyar nyelven tartja, s nem küld ki óriási összegeket felekezeti-célokra idegen orszá-gokba, hanem itthon, okosan használja fel, — a magyar eszme ellensége. De tudományos akadé-miában illenék objektive művelni a tudományt. S ha nem volna agitációs felekezeti célzata a Szent István Akadémiának.“
— Ugy-e mégis csak bőr kell ah-

hoz, hogy valaki illet állítson, a mit minden gyerek mindegyik iskolájából meg tud csinálni. A protestáns Petőfi, Arany egy valójában állanak a mi katolikus Vörösmartyknál. Ezt mindenki tudja és sokkal szebb volna ha Objektív Pál inkább azok ellen a református iskolákban használt történelmi könyvek ellen emelne szót a vallási türelem nevében, amelyekben arra tanítják a jövő református nemzedéket, hogy II. József császár „a lőmha barátokat eltávolította.”

Nagya van a kálmánista „magyar” vallással, noha, hogy Kálmán Jánosra senki se foghatja rá a magyar származást. Aztán a kis hamisnak milyen rossz lett egyszerűen az emlékező tehetősége, mintha a kálmánista teológusok nem jártanak teológiát tanulni Heidelbergben, Oxfordban stb.

Ugy gondolom, Objektív Pálnak hazafias szempontból alig van kifogása Luther Márton testvéreirek ellen. Pedig erről is igen sok lehetne cseregni. Fennebb hallottuk, hogy bizonyian haragszik Pázmány Péterre, hogy a magyarság erejét azokban a véres időkben „meggyöngyítette”, egységét megbontotta. De arról úgy látszik, nem tud, hogy míg azokban a szomorú évszázadokban, mikor a török az országát végpusztulással fenyegette, a római pápák sokak százmillióval segítettek a magyart, úgy, hogy a kálmánista Thaly Kálmán egész életét át a legnagyobb hálával emlékezett meg XI. Ince pápáról (ezeknek a milliókat csekély kamata azok az órási (!) összegek, melyeket — szerinte — a katolikusok idegen országokba küldenek felekezeti célokra): mondom, azokban a szomorú időkben Luther Márton — mikor arról volt szó, hogy Európa egyöntetűen fegyverbe álljon a török ellen, tehát Magyarország védelmére — avval állott ellene ennek a vállalatnak, hogy „a török ellen harcolni annyit, mint Istennek ellenszegülni, aki általuk akarja büntetni a mi gonoszságainkat.” (De captiv. babil.)

Objektív Pál azt mondja: „Ép oly mértékben helyeslem vagy itélem el a protestánsok tankönyveit is, mint a katolikusokéit, amikor túlzó felekezeti szempontokat domborítanak ki s ép úgy fel volnék háborodva, ép olyan emóciókat váltott volna ki belőlem a protestáns vagy zsidó tudományos akadémiának megalakulása is, mint a katolikusoké. Sőt megvallom, szabadkőműves tudományos akadémiát sem tudnék üdvözölni.”

Ez szépen van mondva. Azonban inkább szeretnénk az ilyesmit bezonyítva látni. Azonban Objektív Pálnak csak a katolikusok ellen méltóztatik kiírni. Objektív orrát a másvallásuk, pláne a vallásszabadságot rugdaló szabadkőművesek dolgaiba még sonhase ütötte bele.

Mi még élénken emlékezünk arra a vesszőhátra, melyet pár év előtt a — szerinte bizonyára — nem elfogult reformátusok csináltak Záványi Jenővel, mivel a tudomány szabadsága nevében ki marja mondanit a megváltásért, hogy Kálmán János nem épen példányképe a patyolatliszta embeleknek.

S ha egy kissé jobban megerősítjük az eszünket, arra is visszaemlékezünk, hogy például az Objektív Pál ur által maradnak, elfogultnak bizonyára nem tartott Luther Márton bolondnak mondott azt a Kopernikust, akivel pedig semmi baja sem volt a katolikus inkvizíciónak. Meg arra is, hogy a protestáns történelem által vaabuzognak, csaknem félboldnak hirdetett Rudolft császár adott állást és menedéket (ha kenyeret székösen is) a protestáns Keplernak, akinek a bolygók pályájáról 1596-ban kiadott első munkáját épen protestáns részről mondták istentelennek s aki épen tudományos munkássága miatt állandó céltáblája volt kora protestáns teológusainak.

Ezt is mondja: „A tudomány ne legyen soha irányzatot, ne akarjon bebizonyítani valamely agítációs szempontból szükséges igazságot, hanem maradjon meg annak, ami: a megfigyelések, jelenségek rendszerbe foglalójának s ha a megfigyelések azt eredményezik, hogy az emberfaj közvetlen előzője egy majom-fajta, mondja ki bátran, ha még annyira ellent mond is a biblia szavainak. A mennyeknek országában, a levegőben lakozó Isten, Krisztus urunk menyemenetele csodái a hit szempontjából nagyon kedves és megnyugtató dolgok, de a természettudós aligha fog visszariadni a levegő-oszlopok vizsgálatától, s hogy mi is van a fölénk boruló kék ég bolt fölött, azért, mert a biblia másként állapította meg.”

Igy beszél, aki objektív. Egyszerűen ferdit vagy füllent. A majomelmélet egyszerű föltevés, amelyet a tudósok egyike-másika elfogad, a többi pedig tagadja. Bizonyítva azonban nincs. Sőt! Hogy pedig a levegőoszlopokkal mit akar Objektív ur, arra igazán kíváncsiak vagyunk. Ugy látszik, meg akarja lepni a világot azzal, hogy ő a tudományvilág kistágerója a biblia menyországát. Igazán mi is szeretnők tudni, hogy honnan.

És így folytatja Objektív Pál az ő okoskodását. Egyik szavában leszólja a Szent István Akadémiát, hogy majd olyanok jutnak bele, a kik egy-két imádságos könyvet összeültöttek, aztán pedig résztmondat fuj, hogy a Szent István Akadémia megkárosítja a Magyar Tudományos Akadémiát, mert az általannak majd támogatania kell azt is s akik nem szeretik a zsidókat, azok majd „inkább oda juttatnak pénzt, ahol tudják, hogy nincsenek zsidók” stb.

Talán jó mindent látni azoknak, akik még olyan rövidlátók, hogy abban a jámbor hitben élnek, hogy a Pesti hitlap becsületes kultúrát, tudományt dolgozik — úgy, amint imi szokta. Mindenkinél szabad minden, nekünk katolikusoknak azonban minden lépésünket meggyanusítás, ferdítés és hazugság kísér.

A cisztercita főgimnázium szineloadásai dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök tízéves jubileumára.

Megirtuk, hogy a székesfehérvári cisztercita főgimnáziuma dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök tízéves püspöki jubileumára nagy szabású szineloadásokat fog rendezni, amelyeknek jóvedelmét a dr. Prohászka Ottokár hadiárva-házra fordítja. Az előadások február 19., 20. és 21-én lesznek mindegyik alkalomból az intézet dísztermében s kezdetik este fél 6 órakor. Az első előadásra már az összes jegyek elkeltek, sőt már a második előadásra is nagyon sok előjegyzés történt. Az előadások a legfényesebbeknek ígérkeznek, jól teszi tehát a közönség, ha iparkodik a jegyekről gondoskodni.

A dícséret legszebb hangján kell megemlítenünk az intézet azon elhatározását, hogy a harmadik előadást teljesen díjtalanul rendezik a városban tartozkodó rokkant és üdülő hatonak részére. Ez a szép figyelem a hazáért szenvedett testvéreinkért, igazán önmagát dicséri.

A nemrég elhunyt Madarász Flóris cisztercita tanár. A tékozló fiu három felvonásos bibliai zenés színjátékát adják elő, amelynek zenéjét Auber *L'enfant prodigue* című operájából és az énekek szövegét Küzdi Aurél cisztercita tanár készítette és állította össze.

A bájos zenés színjáték szereplői a következők lesznek:

Ruben, előkelő birtokos Gosen földjén: Kovács Alajos VIII. o. t. Fiai Abiud: Schlamadinger József VIII. o. t. Azael: Korniss Károly VIII. o. t. Eleazar, öreg zsidó: Korniss Elemér VII. o. t. Amenophis, egyiptomi ifju: Adamecz Kálmán VII. o. t. Bochoris, főpap Memphisben: Hegyi István VII. o. t. Mathan, öreg pásztor Ruben szolgálatában: Polyák Jenő VI. o. t. Thara, egyiptomi korcsmáros: Mézszáros József VIII. o. t. Phares, aratógazda Ruben szolgálatában: Keszei József VI. o. t. Egyiptomi ifjak: Payer Jenő VIII. o. t., Mezey András VII. o. t., Hoffer József VII. o. t. Ruben szolgálatában pásztorok: Tóth Béla VI. o. t., Mayer Ferenc VI. o. t., Ringhofer István, V. o. t. Egimtom rab-szolgák: Boór Ferenc V. o. t., Seemann András V. o. t.

Ruben pásztorai, aratói, cseléd-sége. Amenophis cimborái. Egyiptomi papok és nép. — Az I. és

III. felvonás Ruben udvarán, a II. Memphis határában történik. A II. és III. felvonás közt egy évi időköz. — A díszleteket Philipp István és tanítványai festették; a zenészenek a zenészenek számára Hermann László zenek. igazgató hangszerele.

Az ülőhelyek számozatlanok, helyét mindenki az érkezés sorrendjében foglalhatja el. A hölgyeket kéri, hogy kalapjukat sziveskedjenek a ruhatárban letenni.

Gabonaelőjts és a rekvirált tengeri elhasználása.

Még egyszer mondjuk, értünk szót ebben a két dologban. A nagy nemzeti létküzdő sikeres folytatása és befejezése megköveteli, hogy a felesleges gabonát az utolsó szemig mindenki előadja s a haza rendelkezésére bocsássa, amely nem ingyen, hanem nagyon is tisztességes ártért követheti a maga számára. Miután feltétlenül szüksége van rá, a legszigorubb eszközökhöz kénytelen nyulni, ha valaki nem akarja megérteni a kéré szavát, felkutatják mindenkinél a portáját s akinél elrejtett gabonára bukkannak, nemcsak elkobozzák, hanem még büntetés is kijár érte. Oktalan és sajt kárára tör az az ember — nem is szólva a hazafiatlanságáról — aki nem fogadja meg a tanácsot, s bevárja a házkutatást, a büntetést, az elkobozást, amelyet semmi szín alatt sem kerülhet el. Ne bizakodjék senki a saját leleményességében, körmönfontásában, hogy keresztül jár a gabona felkereső eszén. Az állam a legszigorubb módon végezti ezt s alaposan megégeti a kezét, aki a kibujásban reménykedik.

Legyünk egyszer már öntudatosak s értsük meg, hogy háboru van s a háboru sok áldozatot követel tőlünk. Különben ez még nem is áldozat, hiszen jó pénz kapunk természetünkért. Csakis lehetetlen spekuláció rejthetnek annak lelkeben, aki elrejtjen iparkodik felesleges gabonamennyiségét.

A másik dolog a rekvirált tengeri ügye. Ebben is értsük meg már egymást. Gondoljunk csak vissza az elmúlt tavaszra. Ugy-e mennyi kellemetlenséget okoztak magunknak azok, akik eladták, vagy elhasználták a kormány által lefoglalt tengerit? Mennyi súlyos szeszakat kellett azért fizetni. Ne feledjük el, hogy most a büntetés ezreknek kezdődik és egykettőre foghaz, több hónapos kóter lesz belőle, ha valaki megszegi ezt a rendeletet.

Tavaly még valahogyan ment-

SÖVEGJARTO vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchotok karton, schiffon és damasztból. Különlőféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

szabott árak.

hető volt a rendelet megszegése. Nem volt miből eufémizálni lehetett. Most azonban az ok nem áll fenn. A rekviráljon kívül mindenkinek van előleges tengerije. A rendelet megszegése választásig nem is említhető fog történt az ideig. A spekuláció viszont majd rá az embereket. Eladják. Aki ezt akarja tenni, gondolja meg, a mélyrege szegényen és megbélyegzően kívül drága spekuláció lesz ez. Csakis ráfizetéssel járhat. Mert a több ezerkornás büntetést semmiféle spekuláció nem téríti meg. Ertsünk tehát szót, s ne adjuk el a rekvirált tengerit.

Két testvér megrendítő tragédiája.

A sors kegyetlenül sújtott mindkét kezével Véber István vétescsai lakos családjára. A község legjobb családját közé tartozik, akit mindenki tisztelt és szeretet jölelkiségéért. Tegnapelőtt borzalmas tragédia játszódott le a jóraváló Véber családban. Két fiu egyszerre költözött át a megboldogultak birtalmába egy szörnyű szerencsétlenség folytán. Az eset története tudósítónk szerint a következő:

Véber István 18 éves. János fia Budapesten van alkalmában, s a napokban hazajött szüleinek látogatására. A legény fiu öccsével a 13 éves Józseffel az istállóban aludt. Így történt tegnap előtti is. Reggel azonban mindkét fiu holtan feküdt a földön. A sok esőszerű következésben ugyancsak az épület fala átnedvesített, beomlott s oly szerencsétlenül, hogy mindkét fiut agyonütötte. Mikor az apa reggel az istállóba ment felkeltetni a gyermekeit, szinte megkövülve látta a borzalmas csapást. A jó Véber István valóságos belebetegedett a rettenetes tragédiába. A jórával család iránt az egész községben általános a részvétel.

A kisgazdákra is gondolnak.

Szardán f. hó 9-én nagy érdeklődés mellett folyt le Budapesten a régi országház termében az orsz. Hadsegélyző Bizottság, az orsz. magyar Gazdasági Egyesület és a magyar Gazdaszövetség együttes országos értekezlete. A tavaszi földmunkák gyors és sikeres elvégzésének módjait a gálbeszerezés és kiosztás égetően sürgős kérdését, a hadifoglyok helyzetének kérdéseit tárgyalta az értekezlet, amelyeknek a gazdák érdekében leendő megoldásához az értekezleten jelenlévő földmivelügyi miniszter és a hadügyminiszter megbízottja is hozzájárulástokat fejeztek ki. Különösen két felszólaló váltott ki a hallgatóságból óriási tiszteletet. Az egyik a fehérvári főispán, gróf Széchenyi Viktor volt; aki a gazdák érdekében fölhívta a földmivelügyi és a honvédelmi miniszterek figyelmét azokra az anomáliákra, bocsátó bürokratikus eljárásra,

amelyeknek következtében a legdélvösebb rendelkezések is neveltségessé válnak. Egyszerűsítést sürgetett és a mostani ezertéle retorikának megszüntetését. A másik érdemes felszólaló Gaál Gaszton volt orsz. gyűlési képviselő volt, aki a kisgazdák bajait panaszolta el. Kár, hogy csak 5 percig engedték beszélni! No de így is jól van, annyit láttunk az értekezletből, hogy végre a kormány is kezd kíváncsi lenni a kisgazdák gondolkodására.

Öngyilkos postamesternő.

A békés Vértescsa község csendjét egyszerre két szenzációs eset zavarta meg s tartja izgalomban a kedélyeket. Az egyik kettős tragédia, két jóraváló fiu megrendítő szerencsétlensége, a másik pedig öngyilkosság. Az öngyilkosságról vétescsai tudósítónk a következőket jelenti:

Csintalan Margit postamesternő 3 darab nagyobb lukkóval lenyelt s szörnyű kínok között tegnap reggel kiszenvedett. A szerencsétlen postamesternő hivatalában a napokban volt a szokásos hivatalvizsgálat, amely alkalommal valami csekély szabálytalanságot vettek észre munkájában. A postamesternőt ez annyira elkésértette — vagy talán félelemből — hogy lukkóval megmérgezte magát.

A dolog annyira csekélység volt, amelyet azonnal rendezés hoztak, hogy tisztán a tulajdonos érzékenységnek és félelemnek tulajdonítható, hogy ilyen végtetés tette határozta el magát. Csintalan Margitot szolid, szorgalmas és rendes postamesternőnek ismerték, öngyilkossága általános megbömbenést keltett s őszintén sajnálják.

HIREK.

— **Eljegyzés.** Baan László nagyfontos kántortartató eljegyezte Drexler Mariskát, özv. Drexler Ignácné leányát Fülén.

— **A nőegylet köszönete.** A szegény gyermekek felruházását karácsonyig úgy végeztük, hogy a Fejérme gyei Naplóhoz küldött ruha- és pénzdományokat a jótékony nőegyletnek adtuk át kiosztás végett. A jótékony nőegylet a gyűjtött ruhákért és pénzért a következő levélben mond köszönetet:

Főtiszt. Baranyay Lajos urnak.
Helyben.

A Székesfehérvári Jótékony Nőegylet választmányja folyó évi január 30-án tartott gyűlésén elhatározta, hogy Főtisztelendő Urnak jegyzőkönyvileg köszönetet mond, amiért lapjában felhívást bocsátott közre és

az ennek folytán kapott ruhámenteket és cipőket kiosztás végett hozzánk juttatni sziveskedett.

Midőn a választmány ezen határozatát tudatom, a magam részéről is újabb köszönetet mondok szives jószágért.

Maradtam tisztelttel, Székesfehérvár 1916. febr. 10-én. Szegény-Marich Julia, a székesfehérvári Jót. Nőegylet Védnöke.

— **A szegény gyermekek cipőjára.** Dr. Saara Gyula polgármester gyűlésén a szegény gyermekek cipőjére újabb a következők adakoztak: Dr. Prohászka Ottókar 200 K., Gerő Jakab, Végi Sándorné, Pető Milla 20—20 K., Takácsi Nagy József, Petőcz Kálmán, dr. Lóvy Károly, Dr. Vermes Mihály 10—10 korona.

— **Egy érdekes per.** A lapokat is bejárta a hír, hogy Almádi Sándor bodajki lakost holtan, vérbe-fagya találták. A gyauu részben feleségére és leányára irányult, a kik azonban tagadják a részességet és az esküdszék fel is mentette őket. Felmentette őket most már másodsor is, ami egyesek szerint nagy feltűnést keltett. Érdekes a dolgra egy kissé visszatekinteni. Almádiék Amerikát járt emberek, akik Passaicban 7 éven át csinos vagonot szerettek, amelyért Bodajkon hazát, földet, szállót vásároltak. A férj másfél év előtt nagyon különösen kezdett viselkedni, úgy, hogy elmezavartnak tartották és orvosilag gyógykezelték is. Egyik őszi reggel kiment és künn a bal-tával szörnyű vagdalozást vitt véghez. Felesége és leánya nagyon megijedtek és egy szoknyát kapva magukra a szomszédok futottak. Mikor a szomszédok megérkeztek, Almádi óriási vértócsában találták. Körülötte minden összeverve, ő maga pedig utolsó lélegzett. A holtat megmosták, a szobát feljizogatták, amikor jött a hatóság és lezár mindent. A gyauu természetesen a két fehércselédré, a feleségre és csinos leányára irányult, hogy ők követék el a gyilkosságot. Szemtanuja azonban az esetnek nem volt, mivel Almádi Sándor, az egyetlen lehetséges tanu akkor már örökre lezárta beszóló ajkait. Másnap megérkezett a vizsgálobíró: Rhúz Gyula dr., aki igen bölcsen az asszonyt és leányát vizsgálta meg. Levétköztette őket az előbbi nap kosztmjére s mivel a ruhájuk csak szombatos volt és se nem tiszta, se nem véres, ez a heti viseletben elszennyződött ruha koronatanu lett, amelynyiben nyilvánvaló, hogy egy olyan vérengzésnél, amelynél az egész szoba tele van vérről teckszendevé, hogy az állítólagos gyilkosokra abból egy folt sem esett, nem is lehettek gyilkosok, hanem a halált a megzavarodott embernek kellett előidéznie. Lám! a körültekintő vizsgálóbíró tapintata két ártatlan embert mentett meg egy esetleges igazságtalan ítélettől.

— **A férjes nő neve.** A kereskedelmi miniszter egy konkrét kihágási ügy kapcsán felhívta a másodfokú iparhatóságot arra, hogy a nő férjhezmenete után „né” toldattal csak férje nevét használhatja, a maga leánynevet pedig csak mint születési nevet alkalmazhatja. A már kiállított helytelen iparigazolványokat tehát vissza kell vonni és helyette újabb iparjdi lefizetésének mellőzésével a teljes névre kiállított iparigazolványt kell kiszolgáltatni.

— **A Hadsegélyző, a szegény gyermekek ábrájára.** Dr. Saara Gyula polgármester felkérésére a cipőmentes iskolagyermekek érdekében napról-napra több eredményekkel jár. A Hadsegélyző Bizottság elhatározta, hogy ezer koronát ad a nemes célra. A Hadsegélyző már karácsonya 2874 korona értékű cipőt vásárolt a szegény gyermekek részére, amelyeket a karácsonyi ünnepek alkalmával osztott szét. A mostani adományával együtt eddig 3874 koronát adományozott erre a célra.

— **Az inotai apagyilkosság az esküdszék előtt.** A februári esküdszék pertében az inotai apagyilkosság tárgyalta, amely a múlt év december 13-án történt. Cseszneki Imre felindulásában egy darab fátal agyonütötte az anyját. A tárgyalás élénk Bodányi László táblabíró, szavazóbírák Sipos Endre és dr. Hajcsák Gyula, jegyző Bona Jenő, a vádat dr. Kovács főügyész képviselte, a védi ügyvéd pedig dr. Szegő Miklós ügyvéd töltötte be. Cseszneki ittasággal védekezik, itéletre azonban lapunk zártáig még nem került a sor.

— **Hír a csatáról.** Almásy Ferenc 17. honvéd gy. e. hadnagy viléziú küzdött a déli harcokban. A napokban szörnyű baleset érte. Egy gránát a jobb kezétét leszakította. Beszállították Görbe, a hol karját könyök és csukló közt amputálták. A fiatal hadnagy szomorú sorsa általános részvételt kelt városunkban is. Atyja Almásy Ferenc volt városi vezető tanító.

— **Közönet.** A Pro Patria egyesület, a Vörösmarty kórház betegei között csütörtökön délután perccel, szivart, cigarettát és bort osztott ki. E bőkezű és izletes ajándékért a betegek nevében mond hálás köszönetet a kórház vezetőségére.

— **A sponyal gyilkosság.** Lapunk tegnapi számban részletesen megírtuk a sponyal gyilkosság esküdszék tárgyalását, amelyben az ítélet hozataláig egy órákor történt meg. Az esküdszék íj. Furdós Józsefet három évi börtönrre ítélte, a többi vádlottakat pedig fölmentette. A királyi ügyész az ítélet ellen sammisági panaszt adott be, súlyosbításáért felelőzetett.

— **A szegény gyermekeknek.** A székesfehérvári jótékony nőegylet jan. 30. tartott vál. ülése határozatából 300 koronával járult az iskolagyermek cipőnek beszerzéséhez.

Pénteken és szombaton,
február hó 11 és 2 n.

A Nordisk Films Co. újja saga

A RAB ASSZONY

büntügyi dráma 3 felvonásban.
Főszereplők: Ebben Thomsen és Robot Dinesen.

A mexicói táncosnő, dráma 2 felvonásban.

Kinoripont, aktuális.

Két előadás: 6 és 9 órákor.

Rendes helyárak.

— Hadjelölgátra igénybevehető lovak felmentése. Az ipari vállalatok üzemének akadálytalan fenntartása, továbbá a földmivelés, a tavaszi munkák elvégzése és a jövő termés betakarításának fontossága arra indította a honvédelmi minisztert, hogy a hadügyminiszterrel megállapodást létesített, hogy a nyilvántartási lapokkal látott lovak behívásánál a közgazdasági érdekeket a katonai szempontból megengedhető kereteken belül a lehetőségig figyelembe vegye. A birtokosok lovak felmentése tárgyában az illetékes cs. és kir. katonai parancsnoksághoz fordulhatnak. A nyilvántartási lapokat nem kell folyamodványhoz csatolni, de fel kell tüntetni a loátlási járást, a lap számát, a kiállítás helyét és napját, hogy a lovat háts, hámos vagy máhás állatnak osztályozták-e. A tulajdonosokat négy csoportba osztva veszik figyelembe aszerint amint mezőgazdák, ipari vállalatok, törvényhatóságok, vagy pedig fuvarozó illetékes szállítási vállalatok. Az ipari üzemeknél tekintettel vannak arra is, hogy a hadügyi igazgatás részére dolgoznak-e vagy nem és nem költöztették-e őket üzemük folytatására.

— Katonatemetés. Krajcsek József baruckovi lakos — a harcstéren kapott betegsége következtében elhunyt. Temetése február 11 én d. u. 2 órakor lesz a csapatkórház halottsházájában.

— A változásai határidő ujjabb meghosszabbítása. A nem moratoriumos váltók óvási határidejét a kormány tudvaleg még a múlt év november havában folyó évi március hó 3-ig meghosszabbította. Miután azok az okok, amelyek az óvási határidő kitolását indokolták tették, ma is változatlanul fennállanak, a pénzügyminiszter érdekképviseleti illetékes helyen előterjesztést tették abban az irányban, hogy a március 3-án lejáró óvási határidő ujjabb meghosszabbítást nyerjen. A pénzügyminiszter az érdekképviseleteket most arról értesíti, hogy előterjesztésük értelmében a kormány az óvásvételi határidőt ujjabb három hónappal, azaz f. évi június hó 3-ig meghosszabbítja. Az erről szóló kormányrendelet a közel jövőben fog megjelenni.

— Németország hadizsákmánya. Mint illetékes helyről közlik, a Németország belsejében levő hadizsákmány hadifoglyokban 1,924.971 ember, ágyuban 7000, munició és egyéb járóműben 7700, puskában 1,300.000 és géppuskában 3000. Ezek a számok lényegesen kisebbek a tőyleges zsákmánynál, mert a foglyok közül sokat osztrák és magyar fogolytáborokba vittek át, az ágyukból sokat használhatatlanságuk folytán a harcstereken visszahagytak és a használhatókat a csapatok az ellenség ellen alkalmazták.

— A szappan fogyasztása. Az elmúlt héten a szappanfogyasztást ujjabb meglepetés érte. A szappan ára — negyedkilónként — csütörtök óta 100 fillérre szökött fel, a megelőző 90 fillérről szemben. Megjegyzendő, hogy a háboru előtt mindössze 22 fillér volt egy negyedkiló szappan ára. A fogyasztó kétségtelenül joggal kutatja, hogy jogosult-e az áremelkedésnek ekkora mértékre és fölteszi, hogy ha ez nem jogosult, a megfelelő kormányintézkedés nem fog most már kesni.

LEVÉLESLÁDA.

Vége lesz a tejmizériának!

Ezt a felkiáltást olvasom a Fejermegyei Naplóban. Szerkesztő Úr! Hiszi ön azt, hogy csakugyan vége lesz a tejmizériának? Hiszi ön, hogy Grünwald és Schiffer cégek ajánlata folytán lesz vége a tejmizériának? En nem hiszem. Hiszi a piczi! Sőt azt csodálom, hogy az egész ajánlatot nyomdafestékkal tetszett megfizetni. Csak egy-két kérdést:

Mennyi a tej ára Pesten? Ugy tudom, hogy a maximális szerint is több 50 fillérenél.

cs Fehérvártól? 32 fillér. Ercsi Fehérvártól 100 kilométernyire van, Budapest pedig 10 kilométernyire.

Hát tetszik azt gondolni, hogy Grünwald és Schifferék inkább Fehérvárra jönnek 32 filléres tejárért, mint Pestre 52 fillérért — hogy megfizetik a nagyobb fuvart Fehérvárig? Miért? talán a mi szép szemünkért? Hát azt tetszik hinni, hogy a Grünwald és Schiffer cég altruista cég? Hiszi a piczi. Nem tetszik inkább azt gondolni, hogy a Grünwald és Schiffer cégek eszébe jutott, hogy most farsang van és most farsangi tréfát csinálhat velünk? Miért ne? Hiszen csak egy levélbe meg egy pár ember jóhiszeműségébe kerül.

Csak ennyit: Hiszi a levélíró, hogy ennek a nem altruista cégnek egyéb dolga sincsen, mint Székesfehérvárral farsangi viccet csinálni? Hiszi, hogy ez a cég nem tudja a pesti és székesfehérvári árakat? Meg a távolságokat? Meg, hogy nincsen fogalma a fuvarokról? Hiszi a piczi. Ez a cég ajánlkozik a tejszállításra, ő tudja miért. Ha tehát sikerül a megegyezés, akkor lesz bőven tejünk. Ezt már ön is elhiheti. Mi nem mondtuk, hogy biztos, hanem „ha”-val beszélünk.

— Köhögés és rekedtség ellen a legjobbnak bizonyult háziszser a dr. STÖRK-féle komprimált mellipasztila. Egy doboz ára 50 fillér Kapható Szűts Rebert „Magyar Korona” gyógyszertárban, Székesfehérvár, Városházánál.

Az Urániában minden SZOMBATON 3 előadás 5, 7 és 9 ÓRÁKOR.

SZINHÁZ.

Klasszikus est. Eddig hétfő este pihenő idő volt a társulatnak, amelyet a folytonos új darabok előadása alaposan igénybevesz. Fodor Oszkár most klasszikus esté varázsolja át a hétfőt, hogy ezáltal is dokumentálja azt az igyekezetét, a mélyel a színházat igazi kultúrtevézővé iparkodik fejleszteni. Hétfőn este Moliere „Képzelt beteg”-jét fogják játszani, amelyet Biedermayer „Édes öregem” daljátéka fog megelőzni. Ezen kedves daljáték kettős szerepeit Tercsányi, Révész Böske és Falussy fogják előadni.

Heti műsor:

- Febr. 13. D. u. Bájós ismeretlen. Este: Ó, vagy senki.
- 14. Képzelt beteg. Édes öregem.
- 15. Doktor ur.
- 16. Zsuzsi kisasszony.
- 17. Pygmalion.
- 18. Ó vagy senki.
- 19. Piros ruhás hölgy.
- 20. D. u. Legénybucsu. Este: Piros ruhás hölgy.

Az Uránia színház iroda hírei.

Csonka és béna katonák. Az Uránia vasárnap (egynapos) műsora a csonka és béna katonák helyzetét és munkaképességét szemlélteti. Csodálatos dolgokat produkált a háboru. A műlábak és a műkezek oly tökéletes kivitelek, hogy a kezelen ember műkezzel mindenféle munkát végez: kaszál, fur, farag stb műlába pedig pótolja az elvesztett lábat. Tanulságos és megható az a 3 felvonásos film, mely e szerencsetleneket a mi megyei asztalunkra elénk állítja bizonyosságuk annak, hogy egy kis segítséggel mindnyájuk kerestet és munkaképes emberek lehetnek. Ezenkívül (Pázmán, a népszínház művésze) Czámán az állatkerben című film kerül előadásra. Az Uránia minden szombaton 3 előadást tart, 5, 7 és 9 órákor.

Telefon 233. — Tefon 233.

Pénteken és szombaton, február hó 11 és 12-én:

Hullámsirban.

Dráma 3 felvonásban.
Pötüműsor:
1. A falusi liba, vigj. 2 felv.
2. Pail és az amerikai miss.
3. Hírek a harctérről, 64. hét.
Rendes helyárak.
Pénteken 2 előadás fél 7 és 9 órákor. Szombaton 3 előadás 5, 7 és 9 órákor.

Most jelent meg!
SZABÓ ISTVÁN
háborus könyve:

A kárpáti hó 1915.

Följegyzések honvédeinkről a legendás hős harcos névtelen magyarjairól.
Ára 2:50 K. Kapható minden könyvkereskedésben, a MÁV. pályaudvarán és helyben a tőzsdékben is.

APRÓHIRDETÉSEK.

Kétszobás lakás kiadó Kert-utca 13. sz. alatt.

Egy mindenestű felvétetik. Kúmel-kertészet Kert-utca.

Malacok eladók Budai-ut 54 alatt az üzletben.

A Temetősor 11. sz. alatti ház, mely áll több lakásból, melléképítményből és kertből, bármely órában kiadó. Felvilágosítás a népegység együletben, Kossuth-utca nyerhető.

Sütő-utca 14. sz. alatt 8 kocsi istállórágya eladó. Ugyanott háznál mosást vállalnak.

Van szerencsém a negyédemű közönség szíves tudomására adni, hogy tüzben horgonyzott mosóüstöket, bográcsokat, vasmozsarakat, zománczott lemezédényt, mindennemű vasszerszám és építkezési anyagot, Eternit palát, felsőgallai szenet, cementet, legjobb minőségű fedéllemezt, fagy ellenálló habarcsot a legolcsóbb árban és legjobb minőségben szállított. Saját érdeke tehát mindenkinek, hogy szükséglete fedezése előtt dusan felszerelt raktáramat megtekintse.

Gröz Bernát, Rác-utca 5.
Telefonszám: 122.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a rézüstök ideiglenes pótlására raktáron tartok égetett, horganyozott mosóüstöket és vasbográcsokat mindenféle méretben, ugyszintén az ilyenmű dolgoknak cinezését is elvállalom.

Tisztelettel
Váli Ferenc
rézműves.
SIMOR-UTCA 1. SZ.
(Buzapiac.)

LEGUTJABB
női selyem tagal- és szalmakalap-formák.
Legdivavatosabb virág-, toll és kalapdiszkek.
BLOUSEUJDONSÁGOK.
Legolcsóbb árban kaphatók
Kováts Antalnál Székesfehérvár. Városházánál.